

**Libenow, Liblaw,
Lubowla, Alt Lublau, Ólubló..**

Stará Ľubovňa

PROROK EZECHIEL, NÁSTENNÁ MALBA, 14. STOROČIE, KOSTOL SVÄTÉHO MIKULÁŠA V STAREJ LUBOVNI
Foto: Juraj Gregorek a Peter Koreň

OLUBLÁ

PRÍHOVOR PhDr. Luboš Tomko	6
ÚVOD PhDr. Dalibor Mikulík	7
ERB A MESTSKÁ SYMBOLIKA Mgr. Františka Marcinová, PhD.	8
GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA MESTA STARÁ ĽUBOVŇA Mgr. Miroslava Poláková	16
SVEDECTVÁ NAJSTARŠEJ MINULOSTI Mgr. Marta Kučerová, Mgr. Zuzana Kasenčáková, Mgr. Maciej Wawrzczak	82
DEJINY STAREJ ĽUBOVNE DO ROKU 1412 Mgr. et Mgr. Vladimír Olejník, PhD.	116
STARÁ ĽUBOVŇA – CENTRUM SPIŠSKÉHO ZÁLOHU 1412 – 1772 Mgr. Peter Žarnovský	134
NA PRAHU MODERNEJ SPOLOČNOSTI 1772 – 1918 Mgr. Františka Marcinová, PhD., Mgr. Eduard Laincz	182

OLUBLA

DEJINY STAREJ ĽUBOVNE V ROKOCH 1918 - 2015 Mgr. Eduard Laincz, PhDr. Michal Murcko, Dr.	216
ČAS ĽUDSKÝ... Mgr. Monika Pavelčíková	478
URBANIZMUS A STAVEBNÝ VÝVOJ MESTA Mgr. Marián Uličný, PhD.	500
KOSTOL SV. MIKULÁŠA – MOBILIÁR A NÁSTENNÉ MAĽBY Mgr. Michaela Haviarová, PhD., Mgr. art. Juraj Gregorek, Mgr. art. Peter Koreň	520
UMELECKÉ DIELA V STAREJ ĽUBOVNI Mgr. Monika Pavelčíková	530
ŽELEZNICA V STAREJ ĽUBOVNI Mgr. art. Tomáš Haviar	540
PRAMENE A LITERATÚRA	552
RESUMÉ	567
O AUTOROCH	572

Libenow, Liblaw,
Lubowla, Alt Lublau, Ólubló...

Stará Lubovňa

LIBENOW

MILÍ STAROĽUBOVŇANIA, VÁŽENÍ ČITATELIA,

dostáva sa Vám do rúk rozsiahla publikácia s názvom Libenow, Liblaw, Lubowla, Alt Lublau, Óubló... Stará Lubovňa, v ktorej je komplexne spracovaná jediná téma - historické kráľovské mesto Stará Lubovňa. Kolektívu autorov sa podarilo zostaviť unikátne dielo, ktoré mapuje dejiny mesta od stredného paleolitu až po súčasnosť. Osobne ma prekvapil rozsah informácií a faktov o našom meste. Čitateľovi ponúka podrobný obraz o historických premenách mesta, dôležitých miľníkoch, ale aj o ľuďoch, ktorí spravovali a rozvíjali naše mesto v minulosti. O meste vyšlo viacero kníh, odborných článkov a vedeckých príspevkov, ale ani v jednom materiáli nebol obraz mesta spracovaný takto komplexne a detailne. Aj keď je monografia veľmi rozsiahla, nevnímam ju ako završenie publikačnej práce o našom meste. Je správnym impulzom, pretože otvára aj nové témy a oblasti, ktoré si zaslúžia skúmanie a bádanie. Obsah tejto publikácie má byť aj povzbudením pre súčasné generácie žijúce v meste, aby mesto naďalej rozvíjali a nechali po sebe minimálne toľko hodnôt ako naši predkovia.

Cením si snahu pracovníkov Lubovnianskeho múzea, že sa podujali na túto náročnú prácu a po niekoľkoročnom úsilí sa dostavil pozoruhodný výsledok, ktorý sa pretavil nielen do zdroja cenných informácií, ale je zároveň aj pozvánkou k návšteve a objavovaniu nášho mesta.

Želám Vám zaujímavé čítanie...

Luboš Tomko

primátor mesta Stará Lubovňa

Lubovňa

LIBENOW, LIBLAW, LUBOWLA, ALT LUBLAU, ÓLUBLÓ... STARÁ LUBOVŇA

Milí Staroľubovňania, predstavujeme vám historicky prvú ucelenú monografiu mesta. Doposiaľ boli vydané publikácie, ktoré sa čiastkovo (vymedzením určitého obdobia) venovali dejinám mesta. Kniha, ktorú držíte v rukách, je komplexným dielom odborníkov z oblastí geografie, archeológie, histórie, etnografie, architektúry, urbanizmu a umeleckej histórie. So žiadosťou o spoluprácu na tvorbe monografie sme oslovili odborníkov rôznych profesií, ktorí, domnievame sa, vniesli hodnotné príspevky (mali čo-to povedať – napísať) do obsahu tejto publikácie. Ich texty recenzovali vedci uznávaní na Slovensku i v zahraničí. Monografia vznikala tri roky, počas ktorých sa bádatelia venovali vedeckému výskumu, terénnemu výskumu, štúdiám v archívoch doma a v zahraničí. Som hrdý na kolektív autorov tejto rozsiahlej publikácie, ktorá po prvýkrát poukazuje na naše mesto komplexne a vedecko-popularizačne. Kniha mapuje všetky aspekty dejinného vývoja Starej Ľubovne od najstarších čias až do roku 2015. Väčšina textov do monografie bola odovzdaná v roku 2017. Niektoré etapy z histórie mesta si však vyžiadali dlhší čas na spracovanie, rovnako aj záverečné grafické úpravy, a preto sa vydanie tohto diela napokon posunulo až do roku 2020. Samotný tvorivý proces monografie narušilo náhle úmrtie člena autorského kolektívu PhDr. Michala Murcka, Dr., ktorý až do svojich posledných dní aktívne pracoval ako autor na pripravovanej publikácii. Preto jej vydanie je aj realizáciou jeho sna ešte z čias práce archivára v Starej Ľubovni, a to dôstojne a vedecky spracovať dejiny mesta.

Musíme však konštatovať, že napriek našej snahe publikovať všetky poznatky o meste Stará Ľubovňa, nebolo to, a nikdy ani nebude,

možné. Veda, výskum a práca v teréne je nekonečná a nikdy nekončiaca. Preto závery, ktoré sú obsahom tejto knihy, predstavujú stav súčasného bádania dejín mesta.

Monografia je určená všetkým, ktorí chcú spoznať dejiny slobodného kráľovského mesta. Je výnimočným prameňom pre všetky typy a stupne škôl. Dôraz sme kládli na poznámkový aparát, ktorý tvorí rozsiahlu časť tejto knihy. Je súpisom informácií čerpaných z primárnych a sekundárnych prameňov, ktoré boli niekoľkokrát podrobené verifikácii. Splňa tak všetky atribúty monografie – vedeckého diela podávajúceho komplexný, ucelený a systematický rozbor jednej témy.

Prajem vám nielen príjemné a poučné čítanie, ale aj zážitok z atmosféry nášho – vášho mesta v tom-ktorom historickom období. Možno práve táto publikácia nám prinesie uvedomenie si a pochopenie významu, jedinečnosti a vzácnosti mesta Stará Ľubovňa.

Dalibor Mikulík

riaditeľ Ľubovnianskeho múzea – hrad v Starej Ľubovni